

MANIFEST VAN DE DOCUPHONIE

Docuphonië allen landen, verenigt u! Weet dat er weer een spook waart door Europa en door cyberspace, het spook van de docuphonië.

De stichting van de Internationale Club der Docuphonië, in Antwerpen op 22 juni 2010 A.D. ten huize van Wilfried Bossier, zal -in de traditie van het Cabaret Voltaire- op dadaphonische wijze gevierd worden door dichters, docuphonië, docugrafië, docusjamanen en andere documagiers met een happening op een strategisch gekozen straathoek in het centrum van Antwerpen.

Wij, docuphonië, willen de oprukkende verflakking en vervreemding bestrijden, de overkill aan fake en kitsch die eigen is aan alle commerciële cultuur, en in de plaats van de geestdodende verhaasting een waarachtige, erotische en kritische beleving van de werkelijkheid bevorderen. Ons bewustzijn, de zin en de kwaliteit van onze ervaringswereld en de grenzen en mogelijkheden van onze bewustwording ervan, staan op het spel.

In onze cultuurstrijd (A. Gramsci) ijveren we

voor verandering en vernieuwing, maar ook voor meer respect voor de natuur en ons cultureel erfgoed. De sleutel daartoe zit hem in een bevrijding van onze zintuiglijkheid (H. Marcuse, *Eros and Civilisation*). In een door de verhaasting ontsprokene consumptiewereld die gedomineerd wordt door een doldraaiende beeldcultuur lijkt alles tot koopwaar / simulacrum gereduceerd. En, terwijl de homo interneticus achter zichzelf aanholt in cyberspace, ontstaan er op wereldschaal nieuwe vormen van sociale uitsluiting en ICT-analfabetisme en zorgt de globalisering ook in de 21^e eeuw voor een toename van de roofoverval op de mens en de natuur.

Blijkbaar kan alleen de verbeelding het behoud van een kritisch bewustzijn veiligstellen. Verbeelding: het gedurfd en doorgedreven experimenteren in de kunst, gedragen en versterkt door inzichten uit de wetenschappen en de filosofie, het onderzoek naar de mystiek en het spirituele.

“The works that artists produce shape our apprehension of the world just as the discoveries of

science do. Art helps us to see and hear and feel the world... Artists often show us phenomena that we have failed to note before, and reveal them with such indisputable definition that science is thereafter compelled to explore and understand them. Artists give us the world with an immediacy unobtainable by science... They render a representation of experience whose vindication lies in its resonance with the experience of others.”

(Hilde Hein, *The Exploratorium: the Museum as Laboratory*)

Voor de docuphonië is geluid –de phonische of sonische dimensie van de natuurlijke en culturele werkelijkheid- de sturende creatieve kracht.

GELUID onthaast: SSHT... luister toch eens!

Beelden en ideeën krijgen met een ‘soundtrack’ ook tijd en... intens-tijd mee. Geluiden stimuleren de verbeelding, net zoals woorden roepen zij beelden op. Geluid werkt als onthaaster en leidraad voor de zinnen.

ONTHAAST... De tijd bevrijdt de zinnen!

Ziedaar het doel van de docuphonie, het inzicht dat onze praxis bepaalt. Het is een proces dat we terugvinden in het gebruik van long shots in de betere film of in het immersieve toneel, waar geluid essentieel is als onderdeel van strategieën om het publiek te betrekken bij het 'post-dramatische' theater. Het gaat om 'Cultuur', niet als consumptiewaar, als louter spektakel, met sensatie, effecten en kicks, maar als een belevenis en interactie, als engagement –kortom, cultuur die ons een geweten schopt.

De camera en het technisch geproduceerde beeld verwekken de illusie 'echter-dan-echt' te zijn, al is dat schijnbare realisme al lang ontkracht, onder meer door Susan Sontag. Walter Benjamin, Marshall McLuhan en John Berger hebben op hun beurt gewezen op het belang van de strijd om de controle van de beeldproductie. En zij analyseerden het verband tussen de technologische evolutie van de beeld dragers - olieverf op doek, TV, Internet... - en de impact van de politieke en culturele beeldmanipulatie, het snobisme van de elite; de 'dumbing down', de propaganda en de reclame. (McLuhan, *The media is the message / the massage*.)

Zeker in de wereld van 2.0, 3G en 'product-placement' is beeld de consumptiewaar bij uitstek. Het ontwikkelen van een kritische dimensie –je kunnen 'in-beelden' dat het ook best anders kan lijkt almaar moeilijker (Marcuse, *One-dimensional man*, 1964). Zeker na de val van de Muur, toen het er even op leek dat wij in het Westen maar de deur hoefden dicht te trekken. We waren volgens sommigen aan 'het einde van de geschiedenis', en dat hield in dat het kapitalisme heel de wereld zou omvatten en... de 'vrije markt' iedereen op termijn zou bevrijden.

Maar zelfs voor het rijke Noorden duurde die euforie niet lang, ondanks alle one-liners en beelden die via sat-TV, PDA en GSM gevent werden in snelle hyper-realistische clips die voor 'nieuws' moeten doorgaan. Globalisering blijft vooral een vals machtspeel met subsidies en concurrentievervalsing. Ook nu laat de kapitalistische 'verborgen hand' zich maar node temmen: Greed is still good –grabbelen maar, tot de zeepbel barst! Maar de massa wil dat liever niet zien. One-Dimensional Man gaat bij slecht nieuws liever gewoon even... naar De MEIR!

Alleen wat onruststokers en provocateurs pikken het niet zomaar. Ja, wij willen 'het geluid' bij het FOX-nieuws horen, de verhalen van de slachtoffers van Katrina bijvoorbeeld, ook 5 jaar na de storm, en wel in extenso!

ONTHAAST... en luisteren maar!

Ook de wetenschappers die met de Grote Hadron Deeltjesversneller (de LHC, bij Genève) experimenteren op zoek naar bewijzen voor het standaardmodel van de deeltjesfysica gebruiken SONIPHICATIE om de Higgs-boson-deeltjes in kaart te brengen. Ons gehoor en het geluid blijken beter geschikt dan beeldvorming en het oog om de complexe energievelden in de LHC te 'documenteren' en te analyseren, en mogelijke, nog onbekende patronen te ontdekken. De wetenschappers hebben samen met een componist een 7-tonen-stelsel ontwikkeld om wat er zich in de versneller voordoet getrouw te 'docuphoneren', en die 'soniphicatie' is echt "...true to the data." (BBC Worldservice News, juni 2010). Het oog is te gulzig, het wil te veel 'fast feeding'.

Kennelijk valt alleen op een docuphonische manier precies te beleven wat er omgaat in de diepste kern van de natuur, en dat is voor heel

wat mensen - kunstenaars en wetenschappers - een fascinerende belevenis: de 'soniphicatie' bezorgt de wetenschappers in Genève een sterke mystieke ervaring.

Toch draait de docuphonie zeker niet uitsluitend om geluid, maar veeleer om een bevrijde verbeelding via multi-disciplinariteit, synesthesie en Gesamtkunst. Ward Weis, ere-lid van de Club der Docuphonisten, stelt dat 'wie in geluid wil werken, eerst moet geschilderd hebben'.

Ook docugraphisten, die -naar analogie met de radiographie- in/met beelden werken of in performances en installaties de kakophonie van de bewustzijnsindustrie willen doorlichten en te lijf gaan, leveren hier een essentiële bijdrage, net zoals de docusjamanen, de professionele onthaasters en principiële klaplopers (cf. Hartmut Rosa, *Beschleunigung*, Dirk Geldof *Onthaasting*, Joke H. Hermsen *Stil de Tijd*, Fred Polak, *De Toekomst is Verleden Tijd*) en alle bewuste avant-gardisten.

De officiële kunst- en cultuurproductie liggen al langer onder het mes van de kritische theorie; het steriele academisme, de bourgeois- en massakunst zijn al decennialang 'suspect' (cf. W. Benjamin, T. Adorno). Sinds Dada, de surrealisten, Fluxus en F. Zappa overspant de avant-garde vele generaties organisch gegroeide 'mollen', artistieke woelwaters en doodgravers van 'la culture-à-papa'. En met de stichting van de Internationale Club wordt de vele duizenden docuphonisten nu ook een officiële titel verleend, en een lidkaart met bijhorend lidnummer en een kopen gevelplaatje dat de werkplaats van alle ware docuphonisten voor altijd kenbaar maakt... voor de stad en de wereld.

Lang leve de docuphonie!

Wilfried Bossier (geb. 22 juni 1954)

MANIFEST